

RETTENS DOM (Fjerde Afdeling)

6. april 1990 *

I sag T-43/89,

Walter Gill, forhenværende tjenestemand ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, Stoke-by-Calre, Suffolk, Det Forenede Kongerige, ved advokat Aloyse May, Luxembourg, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat May, 31, Grand-rue,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved Sean van Raepenbusch, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Georgios Kremlis, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Centre Wagner, Kirchberg,

sagsøgt,

hvorunder der er nedlagt påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 20. maj 1988 om afslag på at anvende tjenstemandsvedtægtens artikel 78, stk. 2, på sagsøgeren, og om at fastsætte hans invalidepension i henhold til vedtægtens artikel 78, stk. 3,

har

RET TEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, D. A. O. Edward, og dommerne R. Schintgen og R. García-Valdecasas,

justitssekretær: H. Jung

på grundlag af skriftvekslingen og efter mundtlig forhandling den 14. marts 1990,

afsagt følgende

* Processprog: fransk.

Dom

De faktiske omstændigheder, der ligger til grund for sagen

- 1 Under skriftvekslingen har Kommissionen fremsat en formalitetsindsigelse. Da Kommissionens befuldmægtigede udtrykkeligt har frafaldet denne indsigelse ved begyndelsen af den mundtlige forhandling, gentages kun de for sagens realitet relevante omstændigheder i det følgende.

- 2 Sagsøgeren, som er født i 1924, begyndte i 1948 efter otte års tjeneste som pilot i luftvåbenet sin karriere i Englands kulminer. Han her i tidens løb været minearbejder, minearbejder beskæftiget med sprængning, mineleder, mineinspektør, regional mineinspektør og endelig ledende mineinspektør tilknyttet ministeriet i London. Mellem 1948 og 1971 gik han ned i minerne fem-syv gange om ugen. Sideløbende hermed læste han fra 1949 til 1952 til mineingeniør og tog i 1952 eksamen ved Londons Universitet (BSC Honours in Engineering and Mining). Fra 1971 til 1974 gik han ned i minerne flere gange om måneden. Han var ryger indtil omkring 1961.

- 3 I 1974 blev sagsøgeren på grund af sin store faglige erfaring ansat ved Kommissionen som ekspeditionssekretær og tilknyttet afdelingen »Sikkerhedsproblemer i Kul- og Stålsektoren« i Direktoratet for Arbejdsmedicin og Hygiejne i Generaldirektoratet for Sociale Anliggender i Luxembourg. Nærmere bestemt blev han ansat til at udføre planlægnings-, undersøgelses- og kontrolopgaver vedrørende:
 - fremme af forskning inden for arbejdshygiejne i miner, samordning af denne forskning og udbredelse af dens resultater, og
 - forberedelse af et nyt program for minesikkerhed ved kontakter med de berørte kredse i EKSF.

- 4 Sagsøgeren udførte disse opgaver fuldt tilfredsstillende, og hans arbejdsområde blev udvidet til andre styringsopgaver. Mellem 1974 og 1979 skulle han inspicere forskellige miner i Fællesskabets lande og gå ned i minerne fra 20 til 30 gange. Efter en ulykke, der indtraf i begyndelsen af 1979, gik han kun ned i minerne en eller to gange mellem 1979 og 1981.

- 5 En røntgenundersøgelse af brystkassen, der blev foretaget under lægeundersøgelsen forud for hans ansættelse, viste en kronisk luftvejslidelse (lungesygdom). Kommissionen underrettede ikke sagsøgeren herom og påberåbte sig heller ikke artikel 1 i bilag VIII til vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »vedtægten«).
- 6 Den 11. juni 1981 indgav sagsøgeren en ansøgning om invalidepensionering begrundet med erhvervssygdom som omhandlet i vedtægtens artikel 78, stk. 2. I en vedlagt lægeerklæring konstateredes uarbejdsdygtighed »på grund af en tilstoppende luftvejslidelse, som sandsynligvis skyldes indånding af støv (arbejde i miner)«. Der blev meget hurtigt konstateret en permanent og total invaliditet, og sagsøgeren har gjort gældende, at han havde ret til en pension beregnet efter artikel 78, stk. 2.
- 7 Efter talrige forsinkelser og misforståelser, som i intet tilfælde kunne tilskrives sagsøgeren, trådte Invaliditetsudvalget endelig sammen den 27. marts 1987. I mellemtiden, den 21. oktober 1983, traf Kommissionens ansættelsesmyndighed en foreløbig afgørelse, hvorefter sagsøgeren fik invalidepension beregnet efter vedtægtens artikel 78, stk. 3. Invaliditetsudvalget udarbejdede sin erklæring den 21. marts 1987. Dets væsentligste konklusioner er følgende:

»Walter Gill er fortsat ramt af en varig invaliditet, der må anses for fuldstændig, og som gør det umuligt for ham at udføre det arbejde, der svarer til en stilling i hans lønklasse.

Denne invaliditet er ikke et resultat af en ulykke under udøvelsen eller i forbindelse med udøvelsen af tjenesten, en opofrende handling i offentlig interesse, eller at tjenestemanden har sat sit liv på spil for at redde menneskeliv.

Invaliditeten er ej heller forsætligt fremkaldt af tjenestemanden. Gill er ikke ramt af en af de sygdomme, der findes i De Europæiske Fællesskabers fortegnelse over erhvervssygdomme. Invaliditetsudvalget er dog af den opfattelse, at der er en sandsynlig årsagsforbindelse og en tilstrækkelig direkte forbindelse med en specifik og typisk risiko ved de arbejdsopgaver, der blev udført mellem 1948 og 1971. Derimod finder udvalget det lidet sandsynligt, at der er en årsagsforbindelse for perioden fra 1974 til 1981, hvor Gill var tjenestemand ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i Luxembourg.«

- 8 Den 4. november 1987 sendte generaldirektøren for Generaldirektoratet for Personale og Administration sagsøgeren følgende skrivelse:

»Da der ikke er tilstrækkelig sandsynlighed for en årsagsforbindelse mellem Deres arbejdsopgaver som tjenestemand ved Fællesskaberne og Deres invaliditet, kan denne ikke anses for en erhvervssygdom som omhandlet i vedtægtens artikel 78, stk. 2.

Jeg beklager derfor at måtte meddele Dem, at Deres pension fortsat vil blive fastsat i henhold til artikel 78, stk. 3.«

- 9 Sagsøgeren indgav straks klage, som blev afvist ved Kommissionens afgørelse af 20. maj 1988.

Retsforhandlingernes forløb

- 10 På denne baggrund har sagsøgeren ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 18. august 1988 anlagt nærværende sag mod Kommissionen med påstand om annullation af afgørelsen af 20. maj 1988.

- 11 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— afgørelsen af 20. maj 1988 annulleres;

— det statueres, at sagsøgeren er blevet varigt og fuldstændigt invalid som følge af en erhvervssygdom i den i vedtægtens artikel 78, stk. 2, forudsatte betydning;

— sagsøgeren kendes berettiget til en invalidepension på 70% af sin grundløn fra datoen for invaliditetens indtræden, dvs. fra 1. november 1983;

— sagsøgte tilpligtes at betale samtlige sagens omkostninger.

12 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— afvisning, subsidiært frifindelse;

— der træffes afgørelse om sagens omkostninger i henhold til gældende ret.

13 Skriftvekslingen er i sin helhed forløbet for Domstolen. I henhold til artikel 3, stk. 1, i Rådets afgørelse af 24. oktober 1988 om oprettelse af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans har Domstolen (Første Afdeling) ved kendelse af 15. november 1989 henvist sagen til Retten.

14 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Fjerde Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Retten har dog anmodet Kommissionen om at supplere sagens akter ved fremlæggelse af en række dokumenter.

15 Den mundtlige forhandling har fundet sted den 14. marts 1990. Som nævnt ovenfor har Kommissionens befuldmægtigede ved retsmødets begyndelse udtrykkeligt frafaldet den formalitetsindsigelse, som var blevet fremsat i de skriftlige indlæg. Parternes befuldmægtigede har afgivet mundtlige indlæg og besvaret de af Retten stillede spørgsmål.

Realiteten

16 Til støtte for påstandene har sagsøgeren gjort gældende:

— at vedtægtens artikel 78, stk. 2, ikke kræver, at der er årsagsforbindelse mellem erhvervs sygdommen og udøvelsen af tjenesten ved Fællesskaberne,

— at hans sygdom under alle omstændigheder er blevet forværret af de forhold, under hvilke han har gjort tjeneste ved Fællesskaberne, navnlig af, at han ved forskellige lejligheder er gået ned i miner,

- at sygdomstegnene på de røntgenbilleder, der blev taget ved hans ansættelse, ikke blev bragt til hans kundskab, og at han således ikke har haft mulighed for at underkaste sig lægelig behandling og således undgå fuld invaliditet,
 - at det hverv, der blev overdraget Invaliditetsudvalget, var upræcist og fejlagtigt affattet, og
 - at udvalgets erklæring er utilstrækkeligt begrundet, for så vidt det deri konstateres, at der er manglende årsagsforbindelse mellem sygdommen og de arbejdsopgaver, der blev udført i perioden efter 1974.
- 17 Kommissionen har ikke bestridt, at sagsøgerens invaliditet, uanset hvem der var hans arbejdsgiver på dette eller hint tidspunkt, skyldes en erhvervssygdom i den forstand, at denne sygdom er opstået på grund af sagsøgerens udøvelse af sin erhvervsvirksomhed i minerne. Kommissionen har heller ikke bestridt, at sygdommen er blevet forværret efter 1974. Med hensyn til sagsøgerens fortolkning af vedtægtens artikel 78, stk. 2, har Kommissionen derimod hævdet, at udtrykket »erhvervssygdom« skal fortolkes i overensstemmelse med artikel 3 i ordningen om dækning af risikoen for ulykker og erhvervssygdomme hos tjenestemænd ved De Europæiske Fællesskaber (herefter benævnt »dækningsordningen«), der er fastsat i henhold til vedtægtens artikel 73. Artikel 3 lyder således:
- »1. Som erhvervssygdomme anses de sygdomme, som er optaget i den 'europæiske liste over erhvervssygdomme' ...
2. Ligeledes anses som erhvervssygdom enhver sygdom eller forværring af en bestående sygdom, som ikke findes på den i stk. 1, nævnte liste, når det er tilstrækkeligt godtgjort, at den er opstået under eller i forbindelse med tjenesten ved Fællesskaberne.«
- 18 Da sagsøgerens sygdom ikke er optaget i den europæiske liste over erhvervssygdomme, gør Kommissionen gældende, at bestemmelserne i dækningsordningens artikel 3, stk. 2, må anvendes, og disse kræver bevis for årsagsforbindelse. I øvrigt har Kommissionen anført, at sagsøgerens opfattelse »er i strid med det elementære princip, der ligger til grund for enhver social forsikringsordning uanset sikrings-

gren, og hvorefter en sådan social sikringsordning kun finder anvendelse, når den pågældende forsikringsbegivenhed er indtruffet inden for ordningens anvendelsesområde«. Den har anført, at »udbetaling af ydelser til sagsøgeren på grund af hans kroniske luftvejslidelse, som han indiskutabelt har pådraget sig under sit erhvervsarbejde i kulminerne i Det Forenede Kongerige — en sygdom, som fortsat udviklede sig, efter at han ophørte med at være udsat for risikoen — skal bedømmes alene i henhold til britisk lovgivning, i henhold til hvilken han var forsikret i denne periode«. Det står i øvrigt fast, at nævnte lovgivning ikke giver sagsøgeren nogen rettighed. Til støtte for denne argumentation har Kommissionens befuldmægtigede desuden i sit mundtlige indlæg henvist til de principper, der er fastslået i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet.

- 19 Hvis det som forudsætning accepteres, at de ved vedtægtens artikler 73 og 78 indførte ordninger er forskellige og indbyrdes uafhængige, hvilket Domstolen har statueret (dommene af 12. januar 1983, K. mod Rådet, 257/81, Sml. s. 1, og af 20. maj 1987, Geist mod Kommissionen, 242/85, Sml. s. 2181), må det undersøges, om definitionen af »erhvervssygdom« i artikel 3 i dækningsordningen kan overtages med henblik på fortolkningen af vedtægtens artikel 78, stk. 2. Indledningvis bemærkes, at de pågældende artikler begge begynder med samme ord (»Under de betingelser, der er fastsat ...«, »I henhold til de ... fastsatte betingelser ...«). Men mens det ifølge vedtægtens artikel 73, stk. 1, er overladt til institutionerne efter fælles aftale at vedtage en ordning om betingelserne for tildeling af de i samme artikels stk. 2 og 3 nævnte ydelser, henviser vedtægtens artikel 78 til artiklerne 13-16 i bilag VIII med hensyn til betingelserne for erhvervelse af ret til invalidepension i henhold til artikel 78. Artikel 3 i dækningsordningen definerer altså »erhvervssygdom« i henhold til den udtrykkelige bemyndigelse i vedtægtens artikel 73. Da vedtægtens artikel 78 derimod ikke indeholder en sådan bemyndigelse til institutionerne, gælder de for anvendelsen af bestemmelserne i denne kun de betingelser, der er fastsat i artiklerne 13-16 i vedtægtens bilag VIII, som hverken indeholder en definition af »erhvervssygdom« eller henvisning til bestemmelserne i vedtægtens artikel 73 eller til de nærmere bestemmelser for anvendelsen af denne artikel. Det er derfor i strid med de pågældende bestemmelsers struktur, hvis man med henblik på anvendelsen af vedtægtens artikel 78, stk. 2, henviser til en definition fastsat i dækningsordningen i henhold til en udtrykkelig bemyndigelse i vedtægten, så meget desto mere, hvis en sådan henvisning betyder en indskrænkning af de berørtes rettigheder.

- 20 Heller ikke argumentet vedrørende Rådets forordning nr. 1408/71 kan lægges til grund. Da denne forordning blot koordinerer de nationale lovgivninger om social sikring, kan den ikke anvendes ved fortolkningen af tjenestemandsvedtægten, der som selvstændig fællesskabsretsakt skal fortolkes i sin egen sammenhæng og i overensstemmelse med sine egne formål.
- 21 Under henvisning til den historiske udvikling af bestemmelserne om invalidepension har Domstolen statueret, at den i 1972 indførte ændring af vedtægtens artikel 78 havde til formål at forhindre uretmæssige ydelser, og at de nye bestemmelser skal fortolkes således, at begivenheder, der udelukkende har fundet sted inden tjenstemandens ansættelse, falder uden for stk. 2 (dom af 24. november 1983, Cohen mod Kommissionen, præmisserne 13-17, 342/82, Sml. s. 3829). Tjenstemandens patologiske tilstand skal have en tilstrækkelig direkte sammenhæng med en speciel og typisk risiko, der følger af de opgaver, som han har udført i Fællesskaberne (dom af 12. januar 1983, K. mod Rådet, præmis 20, 257/81, Sml. 1983, s. 1).
- 22 På baggrund af disse betragtninger må der tages stilling til de ganske særlige omstændigheder i nærværende sag. Sagsøgeren blev ansat af Kommissionen på grund af sin meget store faglige erfaring. Hans ansættelse i Fællesskabernes tjeneste var en fortsættelse — eller endog en kulmination — af en ensartet faglig karriere, som begyndte med manuelt arbejde i minerne, før den gik over til administrative opgaver, dernæst tilsyns- og kontrolopgaver på lokalt, regionalt, nationalt niveau og endelig på fællesskabsniveau. Hans erfaring som minearbejder var en integrerende del af denne karriere, som den var en væsentlig del af. Risikoen for lungesygdomme som følge af indånding af støv i minerne var åbenbar og var ligeledes en integrerende del af denne karriere.
- 23 Kommissionen har således ansat sagsøgeren med fuldt kendskab til, at han kunne være ramt af en sygdom, der stod i forbindelse med hans erhvervsarbejde. Denne eventualitet blev bekræftet, da den røntgenundersøgelse af brystkassen, der blev foretaget på tidspunktet for hans tiltrædelse, viste en kronisk lungesygdom. Denne undersøgelse blev foretaget i institutionens interesse i henhold til vedtægtens artikel 33, og dens resultat kan derfor ikke, som Kommissionens befuldmægtigede har hævdet under retsmødet, være omfattet af den lægelige tavshedspligt. Vedtægtens artikel 28, litra e), bestemmer således, at til tjenestemand kan kun udnævnes en person, der opfylder de for hans hverv nødvendige fysiske krav. Formålet med

lægeundersøgelsen er netop at give institutionen mulighed for ikke at udnævne en ansøger, som er uegnet til det hverv, han skal varetage, eller for at ansætte ham til at udføre hverv, der er forenelige med hans helbredstilstand. I hvert fald kan institutionen i henhold til reglerne i artikel 1 i vedtægtens bilag VIII bestemme, at de garantier, der er fastsat i tilfælde af invaliditet, først får virkning for ham fem år efter hans indtræden i Fællesskabernes tjeneste, for så vidt det drejer sig om følger eller eftervirkninger af en sygdom, som han lider af.

- 24 Kommissionen valgte ikke nogen af de bestående tre muligheder. Tværtimod tildelede den sagsøgeren opgaver, som blandt andet gjorde det nødvendigt, at han fortsat gik ned i minerne med alle de risici, som fulgte heraf for udviklingen af hans helbredstilstand. Det er oplagt, at Kommissionen på denne måde bedst kunne drage fordel af sagsøgerens erfaring og viden og således af hans erhvervsvirksomhed, som havde ført til risiko for en lungesygdom. Det er åbenbart uberettiget, at Kommissionen således skulle kunne drage fordel af den faglige erfaring, som sagsøgeren havde erhvervet før og efter sin tiltræden, uden at bære ulemperne derved. Kommissionen må formodes at have accepteret det økonomiske ansvar som følge af risikoen for, at den lungesygdom, som sagsøgeren allerede havde pådraget sig, ville medføre invaliditet med uarbejdsdygtighed til følge.
- 25 Heraf følger, at sagsøgerens krav opfylder betingelserne i vedtægtens artikel 78, stk. 2, således som den efter Rettens opfattelse skal fortolkes.
- 26 Selv hvis Kommissionens opfattelse lægges til grund, hvorefter vedtægtens artikel 78 skal fortolkes i lyset af dækningsordningens artikel 3, er det klart godtgjort, at betingelserne i sidstnævnte bestemmelses stk. 2 vedrørende årsagsforbindelse, konneksitet og kontinuitet klart er opfyldt. Kommissionen har ikke bestridt, at sagsøgeren på tidspunktet for sin tiltræden led af en »allerede bestående sygdom«, eller at der er sket en »forværring« af denne sygdom under hans tjeneste ved Kommissionen. Den omstændighed, at sygdommen var Kommissionen bekendt allerede fra begyndelsen, og den omstændighed, at dens forværring var helt forudsigelig, udgør en række samstemmende formodninger, der er tilstrækkeligt stærke til at give Retten grundlag for at fastslå, at den indtrådte forværring »er opstået under eller i forbindelse med tjenesten ved Fællesskaberne«.

- 27 Da de nødvendige betingelser for, at sagsøgerens krav kan efterkommes, er opfyldt, er det ikke fornødent at behandle de øvrige anbringender og argumenter. Den anfægtede afgørelse må annulleres. Det påhviler Kommissionen at træffe de nødvendige foranstaltninger til dommens opfyldelse.

Sagens omkostninger

- 28 I henhold til artikel 69, stk. 2, i Domstolens procesreglement, som finder tilsvarende anvendelse for Retten i henhold til artikel 11 i Rådets afgørelse af 24. oktober 1988, dømmes den tabende part til at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgte har tabt sagen og pålægges derfor sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Fjerde Afdeling)

- 1) **Kommissionens afgørelse af 20. maj 1988 om ikke at anvende tjenstemandsvedtægtens artikel 78, stk. 2, på sagsøgeren og om at fastsætte hans invalidepension i henhold til vedtægtens artikel 78, stk. 3, annulleres.**
- 2) **Kommissionen betaler sagens omkostninger.**

Edward

Schintgen

García-Valdecasas

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 6. april 1990.

H. Jung

Justitssekretær

D. A. O. Edward

Afdelingsformand